

Mandaat, volmacht en machtiging

Mandaat, volmacht en machtiging

Ons I&C voert aanbestedingen uit namens, en voor de partners. Maar wat mogen onze collega's nu eigenlijk tekenen? En wat als de partners gezamenlijk aanbesteden en een penvoerder aanwijzen? Mag die penvoerder alles beslissen? Als we mandaat, volmacht en machtiging in een aanbesteding weergeven, dan komen uit op onderstaand schema.

Type toestemming	Door wie ¹	Waarvoor	Procedurestappen
Mandaat	College van B&W/GS (soms: raad/PS)	Voor het nemen van besluiten in de zin van Awb	a. Het besluit dat strekt tot het verrichten van een privaatrechtelijke rechtshandeling (de behoefte aan een dienst, werk of levering) b. Het besluit tot het daadwerkelijk aangaan van de overeenkomst na aanbesteding, beoordeling en gunningsadvies c. Het besluit om verweer te voeren tegen een ingesteld kort geding/bodemprocedure
Volmacht	Burgemeester/CdK	Voor het verrichten van privaatrechtelijke rechtshandelingen	a. Gunningsbeslissing b. Afwijzingsbeslissing c. Definitieve gunning/het ondertekenen van overeenkomst d. Het wijzigen van een overeenkomst e. Beslissing op klacht, na advies klachtenmeldpunt f. Het voeren van verweer (in een kort geding/bodemprocedure) g. Rechtshandelingen in het kader van contractmanagement (ingebrekestelling, verzuim, ontbinden, (gedeeltelijk) opzeggen en procedures in rechte)
Machtiging		Voor het verrichten van handelingen, die noch een besluit, noch een privaatrechtelijke rechtshandeling inhouden	a. Inkoopplan/aanbestedingsstrategie b. Beschrijvend document/leidraad (Selectie en gunning) c. Beoordeling d. Gunningsadvies e. Bezwaar (bij aanbestedende dienst) f. Uitvoeren van contractmanagement (NB! Geen rechtshandelingen in het kader van ingebrekestelling, verzuim, ontbinden, (gedeeltelijk) opzeggen en procedures in rechte)

¹ Dit kan in de organisaties lager neergelegd zijn. Check bevoegdheden/mandaat/volmachtbesluit

Penvoerder

Wie is een penvoerder? Wanneer is Ons een penvoerder en hoe wordt Ons een penvoerder? Alleen bij gezamenlijke aanbestedingen heb je een penvoerder. Dit is een partij die gemandateerd en/of ge(vol)machtigd is. De werkzaamheden van penvoerder kunnen verschillen. Ons kan een penvoerder zijn als dat specifiek wordt besloten. Bijvoorbeeld in een samenwerkingsovereenkomst. Op grond van de Gemeenschappelijke regeling kan Ons altijd aanbestedingen uitvoeren namens en voor de partners, zie ook de Dienstverleningsovereenkomst Ons.

Samenwerkingsovereenkomst

Wat is een SOK? In tegenstelling tot mandaat, volmacht en machtiging, eenzijdige besluiten waarmee de gemandateerde of ge(vol)machtigde moet instemmen, is een samenwerkingsovereenkomst een tweezijdig getekend overeenkomst. Daarin worden de afspraken omtrent financiën, taken en bevoegdheden van penvoerder, stuurgroepen, taken en rollen, communicatielijnen, escalatie, contractmanagement etc. geregeld. De SOK hoeft niet gepubliceerd te worden, de eenzijdige publiekrechtelijke besluiten in principe wel.

Dienstverleningsovereenkomst Ons

De taken van Ons zijn uitgewerkt in een producten- en dienstencatalogus die door het secretarissenberaad van de deelnemers aan de GR Ons is vastgesteld (laatste versie 3.1 uit 2022). Ons is bevoegd om de volgende taken uit te voeren. (Vol)machtiging aan Ons is dus niet meer nodig.

Europese en Nationale aanbestedingen

- Toetsen en goedkeuren ISF;
- De inkoopadviseur verkent de mogelijkheden/wenselijkheid tot gezamenlijk aanbesteden;
- De inkoopadviseur adviseert bij inkoopbehoefte, waardebeoordeling en de juiste aanbestedingsprocedure;
- Plan van aanpak;
- Eventueel marktverkenning en marktconsultatie;
- Begeleiden van specificeren van de inkoopbehoefte tot concept PvE en definitief PvE;
- Kwaliteitseisen m.b.t. het contract en de uitvoering van contractmanagement;
- Selectieleidraad + begeleiding bij selectie (indien van toepassing);
- Format beschrijvend document;
- Check ingevuld beschrijvend document;
- Afgerond aanbestedingsproces (conform de vastgelegde stappen);
- Gunningsadvies;
- Voorlopige gunning bekend maken (gunning- en afwijzingsbrieven versturen);
- Toelichting verstrekken aan leveranciers over afwijzing;
- Afstemmen en borgen ondertekening contract;
- Bekendmaken definitieve gunning;
- Proces verbaal en afsluiten dossier;
- Overdracht dossier naar opdrachtgever.

Meervoudig onderhandse en enkelvoudige aanbestedingen

- Toetsen en goedkeuren ISF;
- De inkoopadviseur verkent de mogelijkheden/wenselijkheid van gezamenlijk aanbesteden;
- De inkoopadviseur adviseert bij inkoopbehoefte, waardebeoordeling en het juiste inkooptraject;
- Goedgekeurd startformulier;
- Uitvoeren marktverkenning en eventueel marktconsultatie;
- Begeleiden van het specificeren van de inkoopbehoefte tot concept PvE en definitief PvE;
- Contractmanagement borgen door inbrengen ervaring SLA's uit lifecycle vorige contracten, vaststellen meetbare en realistische KPI's en vaststellen bonus/malus regeling;
- Offerteaanvraag;
- Beoordelingsproces doorlopen;
- Gunningsadvies;
- Gunningsbeslissing bekend maken (gunning- en afwijzingsbrieven versturen);
- Toelichting verstrekken aan leveranciers over afwijzing;
- Afstemmen en borgen ondertekening contract;
- Bekendmaken definitieve gunning;
- Proces verbaal en afsluiten dossier en dossiervorming;
- Overdragen dossier naar opdrachtgever.

Klachten, geschillen, rechtsgedingen

- Uitleg contracten;
- Klachtregeling Ons (Aanbestedingswet).

In de praktijk

In het algemeen is het zo dat een partner zelf beslissingen mag nemen over het aangaan van overeenkomsten: het bestuursorgaan (het college) besluit dat de rechtspersoon (de gemeente/de provincie) een bepaalde behoefte heeft die ingekocht moet worden. De burgemeester of de CdK vertegenwoordigt de rechtspersoon (gemeente/de provincie) naar buiten toe en tekent de overeenkomst namens de rechtspersoon. In de periode tussen een beslissing dat er een behoefte ontstaat, en ondertekening van een overeenkomst, vindt er over het algemeen een aanbesteding plaats. Het bestuursorgaan en ook de burgemeester/CdK leggen deze bevoegdheden vaak op een lager niveau neer, bijv. op niveau van eenheidsmanager, team- of projectleider. Of, en hoe dit is gebeurd, is terug te vinden in de mandaatbesluiten² van de partner. Let op: in geval van bestuurlijke gevoeligheid geldt het mandaat vaak niet. De bevoegdheid van een functionaris is gekoppeld aan een bedrag, en is vaak te vinden in de budgethoudersregeling. Wees je dus altijd bewust of het onderwerp politieke/bestuurlijke gevoeligheid heeft (vbb. busconcessies, jeugdzorg, opvang vluchtelingen) en wat de waarde van de opdracht is.

Aan de hand van de geraamde waarde van de opdracht zie je welke bevoegde functionaris mag beslissen om te gaan aanbesteden en/of het sluiten van de overeenkomst, of dat het college/GS hierover gaat. In het strategiedocument van een aanbesteding moet de bevoegde functionarissen zijn opgenomen.

Als aanbestedingen gezamenlijk met andere partners gedaan worden zijn er verschillende varianten mogelijk, bijvoorbeeld een aanbesteding waarbij de partners ieder hun eigen contract tekenen of een aanbesteding waarbij er maar één gezamenlijk contract gesloten wordt door de penvoerder.

² Let op, bij sommige organisaties heet het procuratiebesluit, bevoegdhedenbesluit, ondertekening mandaat

Als één van de partners penvoerder wordt (verantwoordelijk en 1e aanspreekpunt voor het doorlopen van de aanbesteding), is het volgende van belang:

1. De partners kunnen de penvoerder (vol)machtigen en mandateren om voor hen de aanbesteding te doen en besluiten tot het nemen van een gunningsbeslissing. Dit laatste is een besluit van het college, maar het kan dus op een lager niveau liggen. In het laatste geval moet gelet worden op een eventuele financiële beperking: de bevoegde functionaris kan de gemeente niet verder binden dan waartoe hij bevoegd is. Let op: het gaat dan om het eigen financiële deel van die partner in het geheel! Is het bedrag van de partner in de geraamde waarde van de opdracht hoger dan de beperking, dan moet er op een hoger niveau besloten worden. (Resumé: partners kijken ieder naar eigen deel en de eigen interne afspraken);
2. Het vastleggen van de onderlinge afspraken tussen de partners en met de penvoerder, wordt vaak geregeld in een samenwerkingsovereenkomst (SOK);³
3. In de SOK moet geregeld worden wat de penvoerder allemaal mag doen: aanbestedingsstukken maken/goedkeuren, inschrijvingen beoordelen, gunningsbeslissing nemen, bezwaren, klachten, vertegenwoordiging in rechte, de mate van gezamenlijk contractmanagement, ambtelijke en bestuurlijke aansturing en verdere procedurele zaken. De informatie wie daartoe is bevoegd, staat in een (vol)machtiging.

Als er sprake is van een gezamenlijke aanbesteding, dan zijn er meerdere varianten mogelijk voor ondertekening van de overeenkomsten:

- Iedere deelnemer heeft zijn eigen overeenkomst en tekent deze zelf;
- Iedere deelnemer heeft zijn eigen overeenkomst en deze wordt getekend door de penvoerder;
- Er is één overeenkomst voor alle deelnemers en deze wordt ondertekend door alle deelnemers;
- Er is één overeenkomst voor alle deelnemers en deze wordt ondertekend door de penvoerder.

In de SOK dient opgenomen te worden welke variant van toepassing is.

³ Let op, dit document kan andere namen hebben, bijv. convenant